

Motion till riksdagen 2018/19:2904

av **Roland Utbult m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
Tabeller.....	3
1 Inledning – vår kultursyn.....	5
2 Belysning av den våldsbejakande islamismens brott	6
3 Bildning.....	6
4 Folkhögskola	7
5 Studieförbund	8
6 Bibliotek och läsning.....	8
7 Kulturarvsfrågor	9
8 Regional kulturpolitik.....	10
9 Civila samhället.....	10
10 Trossamfund.....	12
11 Idrott	12
12 Tillgängliggöra kulturen.....	13
13 Kultur för unga	14
13.1 Skapande skola	14
13.2 Fritidspeng	14
14 Breddad kulturfinansiering.....	15
15 Kulturskaparnas villkor	15
16 Public service.....	16
17 Filmpolitik	18
18 Konstnärliga utbildningars koppling till näringslivet.....	18
19 Satsningar på äldres välmående.....	19
20 Övriga budgetpåverkande anslag	19

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Forum för levande historia och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det skattemässigt förmånligt för företag och privatpersoner att finansiellt bidra till kultursektorn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över momssatserna i kultursektorn i syfte att harmonisera desamma och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att säkra det immateriella kulturarvet bör påskyndas samt ges hög prioritet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kultursamverkansmodellen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till det civila samhället och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trossamfunden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skapande skola och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över MU-avtalet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medel som frigörs när Radiotjänst i Kiruna AB läggs ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd se över möjligheterna för sponsring till SVT och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över Granskningsnämndens uppdrag för att säkerställa krav på saklighet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det konstnärliga företagandet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

Tabeller

Tabell 1 Kristdemokraternas förslag till anslag för 2019 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1 Statens kulturråd	55 822	
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	578 684	-365 000
1:3 Skapande skola	187 065	-10 000
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45 153	
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 852	
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 501 187	-28 000
1:7 Myndigheten för kulturanalys	14 858	
2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 084 666	-8 000
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	213 614	-25 000
2:3 Statens musikverk	117 766	
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	155 735	-8 000
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	123 182	
3:3 Institutet för språk och folkminnen	67 598	
4:1 Statens konstråd	31 241	
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 947	-10 000
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 651	
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	40 069	-12 000
5:1 Konstnärsnämnden	22 131	
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	467 097	-60 000
6:1 Riksarkivet	403 183	
7:1 Riksantikvarieämbetet	274 801	
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	270 542	
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000	
7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	
8:1 Centrala museer: Myndigheter	1 300 793	-80 000
8:2 Centrala museer: Stiftelser	262 694	
8:3 Bidrag till vissa museer	75 519	
8:4 Forum för levande historia	46 459	+10 000
8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	200	
9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	12 799	
9:2 Stöd till trossamfund	81 919	+10 000
10:1 Filmstöd	562 144	-182 500
11:1 Sändningar av TV Finland	9 721	
11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 842	
11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	483	
11:4 Statens medieråd	22 525	
11:5 Stöd till taltidningar	44 956	
12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	42 061	
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	243 440	
12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	35 000	
13:1 Stöd till idrotten	1 954 311	+5 000
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	
13:3 Stöd till friluftorganisationer	47 785	
13:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	
13:5 Insatser för den ideella sektorn	151 758	
14:1 Bidrag till folkbildningen	4 348 183	-50 000

14:2	Bidrag till tolkutbildning	59 331	
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	170 000	-109 000
14:4	Särskilt utbildningsstöd	190 338	
15:1	Spelinspektionen	74 262	
	<i>Nya anslag</i>		
	Äldrelyftet		+30 000
	Ensamhetssatsning		+20 000
	Summa	15 994 531	-873 000

Tabell 2 Kristdemokraternas förslag till anslag för 2019 till 2021 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag

Miljoner kronor

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		Avvikelse från regeringen (KD)		
		2019	2020	2021
1:1	Statens kulturråd			
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	-365	-365	-135
1:3	Skapande skola	-10	-10	-10
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet			
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler			
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	-28	-28	
1:7	Myndigheten för kulturanalys			
2:1	Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	-8	-8	-8
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	-25	-25	-25
2:3	Statens musikverk			
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	-8	-8	-8
3:2	Myndigheten för tillgängliga medier			
3:3	Institutet för språk och folkminnen			
4:1	Statens konstråd			
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	-10	-10	-10
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor			
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	-12	-12	-12
5:1	Konstnärsnämnden			
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	-60	-60	-60
6:1	Riksarkivet			
7:1	Riksantikvarieämbetet			
7:2	Bidrag till kulturmiljövård			
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning			
7:4	Bidrag till arbetslivsmuseer			
8:1	Centrala museer: Myndigheter	-80	-80	-80
8:2	Centrala museer: Stiftelser			
8:3	Bidrag till vissa museer			
8:4	Forum för levande historia	+10	+10	+10
8:5	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål			
9:1	Myndigheten för stöd till trossamfund			
9:2	Stöd till trossamfund	+10	+10	+10
10:1	Filmstöd	-183	-158	-158
11:1	Sändningar av TV Finland			
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen			
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet			
11:4	Statens medieråd			
11:5	Stöd till taltidningar			
12:1	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor			
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet			

12:3	Särskilda insatser inom ungdomspolitiken			
13:1	Stöd till idrotten	+5	+10	+20
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler			
13:3	Stöd till friluftsgorganisationer			
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer			
13:5	Insatser för den ideella sektorn			+125
14:1	Bidrag till folkbildningen	-50	-50	-50
14:2	Bidrag till tolkutbildning			
14:3	Särskilda insatser inom folkbildningen	-109	-174	-95
14:4	Särskilt utbildningsstöd			
15:1	Spelinspektionen			
	<i>Nya anslag</i>			
	Äldrelyftet	+30	+30	+30
	Ensamhetsatsning	+20	+20	+20
	Summa	-873	-908	-441

1 Inledning – vår kultursyn

Kultur uppstår i mötet mellan människor och skapas av oss alla gemensamt. Kulturen är ingenting statiskt utan något levande som ständigt är i förändring. Vi är alla medskapare av kulturen men vi är också formade av den. Vårt sätt att tala, vårt sätt att tänka, ja själva språket är präglad av vår kultur. Kulturen ger oss mening i nuet, men kulturen bär också våra historiska rötter och föder visioner för framtiden.

Kulturen i dess vidaste betydelse är ogripbar; den varken kan eller ska styras av politiska beslut. Men kulturen kan också vara konkret och tydlig. Den kan manifesteras genom konkreta föremål och upplevelser. En konsert, en bok, en möbel, ett tv-program eller en musiklektion är alla exempel på kulturens uttrycksformer i vardagen.

Kulturen bidrar till att vidga den egna verkligheten och fantasin. Den kan hjälpa oss att växa som empatiska och inkännande människor. Den är med andra ord en livsviktig del av ett sammanhållet samhälle. Kulturen, precis som moralen, håller ihop gemenskaper. Den är med och skapar förutsättningar för ett gott samhälle.

Att helt definiera vad kultur är låter sig inte göras. Vi kommer aldrig att finna det exakta svaret. Genom att ständigt ställa frågor och diskutera kulturens väsen kan vi dock berika och utveckla vår syn på kultur och därigenom också vår kulturpolitik. Politikens uppgift är att medverka till ett mer dynamiskt kulturliv. Målet är att stödja utan att styra och att ge alla människor möjlighet att delta i ett fritt kulturliv.

Den kristdemokratiska ideologin innefattar förvaltarskapstanken. Innebörden i denna, på kulturområdet, är att varje generation är skyldig att förvalta det som lämnats till den av tidigare generationer för att sedan föra det vidare till nästa. Att värna och vårda det gemensamma kulturarvet är därför en central del i den kristdemokratiska kulturpolitiken. Detta vill vi göra genom en aktiv medvetenhet och förmedling av de värden som byggt och håller samman vårt samhälle och genom en varsam och noggrann vård av vårt fysiska kulturarv. Även språket är en del i vårt kulturarv och vi arbetar därför för en aktiv vård av det svenska språket till exempel genom satsningar på bibliotek och läsfrämjande insatser.

Ansvar för kulturens villkor ligger inte enbart på det offentliga utan både de privata och ideella insatserna har enormt stor betydelse. För att bredda kulturen och hitta nya sätt att finansiera kulturlivet är det av yttersta vikt att det privata möjligheten att agera i kulturlivet utvecklas. Inte minst kan regelverk förenklas och ses över. Ett

exempel är momssatserna på dans. Idag är det en momssats, 6 procent, om man är på en spelning där publiken sitter ned. Om publiken istället dansar till musiken är momsen 25 procent. Detta skapar märkliga effekter och svårigheter att överskåda kostnader vid vissa gränsdragningsproblem. Vad händer vid en konsert om några väljer att börja spontandansa när meningen är att publiken ska lyssna sittandes? Kristdemokraterna föreslår en översyn med syfte att harmonisera regelverk som är svåröverskådliga och svåra att förutse effekterna av.

2 Belysning av den våldsbejakande islamismens brott

Under den senaste tiden har vi blivit smärtsamt medvetna om hur rekryteringen till IS och andra våldsbejakande extrema rörelser har pågått där unga svenskar befinner sig. I skolans domäner, på ungdomsgårdar och sociala medier har man lockats med historielösa påståenden och radikala lockrop. Okunskap om ideologier och deras ursprung ger en öppen dörr för dessa våldsbejakande rörelser in till de ungas uppmärksamhet och engagemang.

Därför föreslår Kristdemokraterna att staten ska ge Forum för levande historia i uppdrag att informera om den våldsbejakande islamismens brott. På så sätt kan den kompetens som finns samlad kring att upplysa om nationalsocialismens illgärningar och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten även användas för att belysa den våldsbejakande islamismen. Till detta avsätter vi kristdemokrater 10 extra miljoner i budgeten.

3 Bildning

Bildningstanken växte fram i Tyskland decennierna kring sekelskiftet 1800. I kontrast till den yrkesförberedande utbildningen ställdes begreppet ”Bildung”. Till förespråkarna för bildningsidealet märks inte minst Wilhelm von Humboldt samt F. J. Niethammer. Den senare var i början av 1800-talet utbildningsutredare åt den bayerska regeringen. Med begreppet humanism beskrev han ett av två kontrasterande utbildnings- och uppfostringsideal där motsatsen till humanismen var en utbildning helt inriktad mot praktisk och yrkesförberedande kunskap.

Diskussionen om kunskap för praktisk nytta och kunskap för bildning och personlighets- och kulturutveckling lever kvar än idag. Å ena sidan fokus på anställbarhet och att utbildningen ska anpassas efter arbetsmarknadens krav. Å andra sidan det klassiska bildningsidealet där kunskap och sanningssökande har ett egenvärde, ett värde bortom den praktiska nytta som den mer instrumentella kunskapen kan generera i näringsliv och offentlig förvaltning. Bildningsidealet förutsätter andra måttstockar och värdeskalor än avkastning på satsat kapital, vinst, produktivitet och effektivitet.

Kristdemokraternas utgångspunkt är att människan naturligt söker kunskap. Skolans mål är att förverkliga varje enskild elevs fulla potential. Skolan har också ett förvaltande uppdrag – att föra vidare tidigare generationers landvinningar och erfarenheter och uppmuntra till kunskapssökande i samtiden. Vi behöver återuppbygga en utbildningstradition som bygger på tillit och förtroende mellan elever, lärare och

föräldrar. En utbildningstradition där skolan förmedlar kunskap och stimulerar elevernas intellektuella utveckling.

OECD kunde 2010, i en studie, visa att en av fem svenska niondeklassare inte förstår vad de själva läser. Bland pojkarna var andelen nästan en fjärdedel. Resultaten från PISA 2015 vände visserligen uppåt, men universitetslärare har också slagit larm om en allvarlig avsaknad av grundläggande kunskaper i att tillgodogöra sig skriven information. Lärarna poängterade särskilt att detta inte handlade om invandrare, utan just om elever med svenska som modersmål. De betonade även att eleverna inte på något sätt är obegåvade och att de ofta har lätt att inhämta eller redovisa muntlig information. Men de saknar förfärande ofta förmåga att uttrycka sig begripligt i skrift och har inte på långa vägar fått tillräckligt med träning i att läsa och förstå skriven information.

Det finns idag en oro för att läsandets status sjunker och för att vi hamnar i ett läge där vi i allt högre utsträckning saknar gemensamma referenspunkter och därmed får svårare att förstå varandra. Ett sådant samhälle riskerar på sikt att dras isär. Det behövs läsfrämjande insatser och vi föreslår införande av en klassikerlista. En lista med litterära verk – romaner, noveller, essäer, sagor, dikter, men också filmer och musik – som alla elever bör ta del av under sin skolgång. En lista bör gälla för grundskolan. För gymnasieskolan bör listans omfattning vara olika beroende på program, men med en gemensam bas. Det är inte politiker som ska bestämma vilka verk som ska ingå. Urvalet bör göras utifrån verkets litterära och språkliga kvaliteter samt dess kulturhistoriska betydelse. Urvalsprocessen bör vara öppen där Skolverket har huvudansvaret men där de litteraturhistoriska och idéhistoriska institutionerna vid våra universitet spelar en stor roll. Önskvärt är också att Svenska Akademien är involverad.

Sverige befinner sig, liksom stora delar av världen, i snabb förändring. Ekonomin har internationaliserats. Vi reser mer, fler reser hit och många människor som tvingats fly kommer till Sverige samtidigt som andra väljer att komma hit för att arbeta eller bilda familj. I denna förändringsprocess är de gemensamma kulturyttringarna oerhört viktiga och tjänar som ett sammanhållande kitt. Det Sverige som skildrades av August Strindberg, Selma Lagerlöf, Per Anders Fogelström och Astrid Lindgren innehåller många ledtrådar till varför dagens Sverige ser ut som det gör. Förstår man det förflutna kan man också lättare förstå vår nutid. Klassikerlistan är därför en viktig del i att återupprätta det klassiska bildningsidealet – i betydelsen av ett lärande som syftar till förädling av hela människan – i Sverige.

4 Folkhögskola

Folkhögskolans unika roll ligger framförallt i dess pedagogik, dess demokratiska roll och dess kunskapssyn. Kristdemokraterna anser att folkbildningen fyller en mycket viktig funktion i samhället. Folkhögskolorna ska själva bestämma över sin verksamhet och det finns stort utrymme att anpassa studierna efter olika målgrupper. Därför fortsätter vi att bevaka folkhögskolornas intressen och verkar för att de ekonomiska förutsättningarna för folkhögskolornas verksamhet ska vara goda.

Folkhögskolorna bedriver idag en bred verksamhet där eleverna kan läsa allt från estetiska kurser till kurser inom både språk och kommunikation. Att kunna mötas inom ramen för folkhögskolan där det erbjuds en mycket stor bredd av kurser på ett antal

olika nivåer fyller en mycket viktig funktion i dagens samhälle. Möjligheten för respektive folkhögskola att erbjuda en flora av kurser är större än inom gymnasiet och högskola och universitet eftersom det inte finns en centralt fastställd kursplan. Detta medför att folkhögskolorna är mer fria i sitt val av kursupplägg och innehåll.

Vikten av att kunna välja den utbildningsform som passar individens egna behov kan inte nog understrykas. För Kristdemokraterna är folkhögskolans verksamhet självklar.

De studiemotiverande kurserna i folkhögskolans regi är mycket framgångsrika och innebär en ny chans för elever som tidigare inte nått målen med sina studier i det ordinarie utbildningssystemet. Folkhögskolorna har med sin stora frihet en unik möjlighet och förmåga att möta elevernas behov. Detta blir allt mer viktigt i en tid då studieresultaten sjunker och elever måste få en andra chans att tillgodogöra sig kunskaper.

5 Studieförbund

Folkbildning syftar till att på ett demokratiskt och jämlikt sätt få medborgarna att ta till sig ny kunskap och nya värderingar. Folkbildningen ska vara fri från statlig styrning och frivillig för deltagarna.

Studieförbunden har en unik roll i integrationsarbetet. Många invandrarföreningar har upptäckt studiecirkeln som ett viktigt verktyg i sin verksamhet.

Det är oroande när kommuner inte anser sig ha råd att prioritera folkbildningen. Det finns också exempel på kommuner som helt upphört att ge anslag till studiecirkelverksamhet medan andra kommuner visserligen anslår pengar men har avskaffat långsiktiga, förutsägbara bidragssystem till folkbildningen för att istället stödja kortsiktiga enskilda insatser som studieförbunden gör och som ibland inte ens behöver vara folkbildning.

Det är viktigt att slå vakt om det kommunala självstyret och att det är upp till varje kommun att bestämma nivån på folkbildningsanslaget. Samtidigt är kulturpolitiken och folkbildningen pusselbitar i det kommunala och regionala utvecklingsansvaret och i dess utvecklingsstrategi.

Den rödgröna regeringen inledde 2018 en satsning om 50 miljoner kronor per år på anslag 14:1 bidrag till folkbildningen till föräldrars delaktighet i lärandet som ska syfta till att öka föräldrars delaktighet i lärandet i skolan. Kristdemokraterna har en egen satsning för att involvera alla föräldrar i sina barns skolgång, som vi beskriver under utgiftsområde 16. Vi säger därför nej till övergångsregeringens satsning. Med anledning av principerna i övergångsbudgeten ökar anslag 14:3 med 14 miljoner kr jämfört med aviserad summa i budgetpropositionen för 2018. Kristdemokraterna minskar därför anslaget 14:3 med lika mycket för att återställa effekterna av dessa principer.

6 Bibliotek och läsning

Bibliotekens roll som kulturförmedlare kan inte nog betonas. Allt sedan läskonsten blev allmän egendom i vårt land har biblioteken varit en källa för vidgat vetande och kulturella värden.

Vi vet hur viktigt det är inte minst för de unga att tidigt få stimulans till läsande för att utveckla sitt språk. För att möjliggöra att elever får ta del av alla kulturella skatter måste vi också tillgängliggöra litteraturen för bredare grupper. Många av dagens bibliotek har utvecklats till välbesökta mediecenter där man förutom att låna och läsa både pappersböcker och e-böcker läser tidningar och tidskrifter, tar del av utställningar, lyssnar på föreläsningar, poesiaftnar och andra kulturarrangemang. Det breddade utbudet är utmärkt men det är viktigt att boken är i centrum. På så sätt kan de olika verksamheterna stärka varandra och biblioteket blir en ännu mer naturlig mötesplats för alla åldrar och språkgrupper. Biblioteken bör också erbjuda sin service till äldre, personer med funktionsnedsättning och andra som av olika skäl inte har möjlighet att ta sig till biblioteket, till exempel genom ett ”Boken kommer”-system, där biblioteks-personal åker hem till vederbörande med böcker.

För att underlätta förutsättningarna för läsning är biblioteken en ytterst viktig aktör. Biblioteken får inte bli en kommunal budgetregulator utan måste få leva vidare, oavsett kommunens storlek. För att kunna möta behovet av tillgänglig litteratur kan det ibland bli nödvändigt att ta till okonventionella lösningar för att kunna finansiera bibliotek med generösa öppettider.

Bibliotekslagen talar sitt tydliga språk; av 2 § framgår att ”biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla”. I detta anser vi att möjligheterna för alternativa driftsformer, såsom ideellt, privat och samfundsdrivna bibliotek, måste ses över i syfte att förenkla för fler aktörer att driva bibliotek. Alternativa driftsformer har testats med lyckade resultat. Vidare måste biblioteken ligga inom rimligt avstånd från kollektivtrafiken och öppettiderna måste anpassas så att kunderna lätt kan låna litteratur.

Övergångsregeringen föreslår att den biblioteks-satsning på anslag 1:2 i UO 17 som syftar till att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i hela landet åter läggs 2019 och lägger 225 miljoner kronor på det. Vi menade 2018 att det var en satsning som lät lovvärd, men som riskerade att inte fullgöra syftet. Det är långtifrån säkert att regeringens satsning leder till ökade öppettider och större tillgänglighet i hela landet, utan risken blir att endast en liten del av befolkningen gynnas.

Kristdemokraterna gör samma bedömning för 2019.

Kristdemokraterna menar att en bred satsning på läsning och kunskapsinhämtning görs genom att betona skolans bildningsuppdrag och att rikta insatser för ökad läsförståelse och läsinlärning där de kommer alla barn till del. Vi satsar även på att utbilda fler speciallärare, något som kan hjälpa de barn som har svårt för läsningen.

Det vore därtill betydligt bättre och mer ändamålsenligt att bygga vidare på den framgångsrika kultursamverkansmodellen. Vi tillför därför 25 miljoner kronor per år till kultursamverkansmodellen i anslag 1:2 i utgiftsområde 17. I kultursamverkansmodellen fördelas bland annat medel till bibliotek och läs- och litteraturfrämjande.

7 Kulturarvsfrågor

Kunskapen om det egna kulturarvet, det materiella likväl som det immateriella, vilket innefattar gemensamma värderingar, dialekter, traditioner och folkminnen, skänker människor trygghet i sin identitet. Det är nödvändigt för att vi ska kunna möta och känna respekt för andras kulturer och traditioner.

Kulturarvet är i ständig förändring och uppstår i mötet mellan det gamla och det nya. Genom att kulturarvet formas i samspel med omvärlden, så blir det också ett viktigt verktyg i kampen mot rasism och främlingsfientlighet. En kultur som värnar mångfald är förutsättningen för en positiv integration.

Människor intresserar sig allt mer och söker aktivt efter sätt att ta reda på sina rötter och sitt kulturarv. Det märks i tv-program där människor får hjälp med att ta reda på och förstå historien bakom sina klenoder. På sociala medier ser vi att grupper startas där människor samlas kring en gemensam uppväxtort, där människor utbyter gamla bilder från sin hemmiljö och engagerat diskuterar olika händelser och minnen. Vi tror att kulturarvet kan vara med och skapa ökad tillväxt och fler jobb. Inom hela kulturarvssektorn arbetar idag 300 000 personer i EU och 7,8 miljoner arbetstillfällen har skapats indirekt. Kulturarvet handlar inte bara om dåtid och nutid utan också om den framtid som vi skapar tillsammans och vilka värden som ska forma vår gemensamma framtid.

8 Regional kulturpolitik

Staten har ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken. I kultursamverkansmodellen som alliansregeringen införde flyttas dock tyngdpunkten för beslutsfattandet från staten ut till landets regioner. Det är i enlighet med subsidiaritetsprincipen, som är en viktig grundbult i kristdemokratiskt tänkande.

Tidigare har staten avgjort vilka regionala kulturinstitutioner som blivit berättigade till statligt stöd. Förändringen av den regionala kulturpolitiken förutsätter ett närmare samarbete mellan de olika myndigheter och organisationer som har ekonomi och/eller starka intressen i kultursamverkansmodellen. Landsting/regioner som ingår i modellen beslutar nu, i samverkan med länets kommuner, det civila samhället och kulturlivet, hur det statliga bidraget fördelas till regional kulturverksamhet. Detta har visat god potential men som alla nya initiativ behöver modellen utvecklas. Kristdemokraterna vill därför satsa ytterligare 25 miljoner kronor på anslag 1:2 på kultursamverkansmodellen under 2019.

Förhoppningsvis ansluter sig även Stockholms län och besluten gällande berörda verksamheter kommer att kunna tas närmre utförarna. Kulturen utanför innerstaden kommer även få större chanser att visa upp sig.

9 Civila samhället

Det är i civilsamhället som grunden läggs för demokrati, medmänsklighet och ett fungerande samhälle. Kristdemokraternas politik strävar därför efter att stärka det civila samhället och därmed de mellanmänskliga kontakterna.

Civilsamhället förändras i takt med att Sverige och världen i stort förändras. I civilsamhället har relationen mellan organisationerna och deras medlemmar kraftigt förändrats. Antingen genom fallande medlemstal hos vissa organisationer, exempelvis delar av folkrörelserna, eller genom att banden mellan medlemmar och organisation försvagas. Vi ser en ökad professionalisering inom civilsamhället, där experter ofta blir mer drivande än de ideella krafterna. I välfärden kan man också se klara förändringar.

På tidigt 1970-tal förknippades välfärd med offentliga monopol utan valfrihet. Då var ökad statlighet svaret på allt, samtidigt som förtroendet för medborgarnas förmåga att själva fatta beslut rörande sin vardag var mindre. Detta har stadigt förändrats. Redan 1990, när Maktutredningen avslutade sitt arbete, löd de sista orden "... hur man kan förena önskan om social trygghet på grundval av gemensamma ordningar med önskan om individuell valfrihet. Ytterst är detta en fråga om hur man kan kombinera fria personliga val med solidarisk gemenskap".

Offentlig finansiering av tjänster som produceras av andra aktörer är inget hot mot välfärdsstaten utan en grundläggande del i ett fungerande samhälle. Den ideella sektorn är en resurs för att utveckla välfärden – inte en budgetregulator.

Det kan tyckas motsägelsefullt med en politik för ett område som vi i så hög utsträckning som möjligt vill hålla politiken borta ifrån. Vi vill därför vara tydliga med vår utgångspunkt: Staten är aldrig neutral i relation till civilsamhället. Staten sätter gränser, skyddar, strukturerar, stimulerar – eller kväver. Allt utifrån vilken lagstiftning och vilka incitament som finns eller saknas.

Ett livskraftigt och dynamiskt civilsamhälle ökar möjligheterna till en stark och dynamisk demokrati. Därför vill vi:

- Stärka de naturliga gemenskaper där vi växer som människor. Därmed stärks också vi – som individer och som samhälle.
- Öka sammanhållningen inom och mellan olika befolkningsgrupper i takt med att det sociala kapitalet byggs upp.
- Främja mångfalden. Detta kan bara ske genom att värna civilsamhällets oberoende på finansieringsfronten.

Samhället är större än staten. Mot bakgrund av vår människosyn så kan man också säga att välfärdssamhället är större än välfärdsstaten. Vi tror att ett samhälle byggt på de principer vi anför har förutsättningar att bli ett mer välmående samhälle.

Det finns en risk för att civilsamhället begränsas till att vara en välfärdsutförare eller verkställare av statliga dekret. Om staten i allt högre utsträckning dikterar villkoren för civilsamhällets verksamheter och samtidigt svarar för en allt större del av dess finansiering, så riskeras civilsamhällets självständiga röst och unika bidrag. Utvecklingen har redan i viss utsträckning gått i den riktningen. Detsamma gäller också med marknadsanpassning, där civilsamhällets organisationer bitvis agerar enligt kommersiella principer.

En vital del i det civila samhällets fortlevnad och i att säkerställa dess oberoende i så pass stor utsträckning som möjligt är gåvor från privata individer och företag. Det gåvoskatteavdrag som infördes under Kristdemokraternas tid i regeringen har genererat många miljoner till de organisationer som idag är godkända mottagare. I en rapport från riksdagens utredningstjänst uppger bl.a. Cancerfonden att de tack vare gåvoskatteavdraget för åren 2012–2014 ökade med 10,5 miljoner kronor mer än om avdraget inte funnits. Likaså uppger Unicef att de under samma period fick in minst 8 miljoner kronor extra tack vare avdraget. De uppger även att de under år 2015 tappade 1,6 miljoner kronor i intäkter pga att den rödgröna regeringen inför året aviserade att avdragsrätten skulle tas bort. I en tid då vi ser att oron i omvärlden och det mänskliga lidandet har mobiliserat enskilda att i ökad omfattning ställa upp med sin tid och med att samla in både kläder, leksaker och andra nödvändigheter och dessutom öka givandet av pengar till hjälporganisationer skulle gåvoskatteavdraget kunna medverka till att de insamlade medlen ökar ännu mer.

För att värna det ideella engagemanget måste staten uppmuntra all form av hjälp. Avdragsrätten var en konkret och tydlig åtgärd som dessutom direkt kom många människor till del. Kristdemokraterna föreslår att avdraget återinförs.

10 Trossamfund

Enligt Nämnden för statligt stöd till trossamfund är det drygt 795 000 personer som är medlemmar i religiösa föreningar. Till det kommer Svenska kyrkans 6,1 miljoner medlemmar.

Sedan lång tid tillbaka ges ett offentligt stöd till trossamfunden. De är en viktig del av det civila samhället. Trossamfunden utgör ett unikt bidrag i integrationsprocessen och gör ofta stora samhällsinsatser till exempel genom stöd till utsatta grupper och barn- och ungdomsverksamhet. De fyller också en viktig funktion genom sitt arbete med andlig vård inom sjukvården, där många trossamfund finns närvarande för människor i svåra stunder.

Religionen spelar en viktig roll för många, inte minst många nya svenskar. Här har trossamfunden en viktig roll att spela genom att i sin verksamhet bidra till större förståelse, kunskap och respekt för olika trosuppfattningar i vårt land. Därför är det viktigt att staten stödjer deras arbete.

Kristdemokraterna tillför därför 10 miljoner till trossamfunden varje år 2019–2021. Det utökade stödet ska också användas till att förstärka skyddet av religiösa byggnader som till exempel synagogor.

Stödet till trossamfunden ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad verksamhet. Tack vare Kristdemokraterna höjdes stödet med hela 50 procent 2011–2013. Vi vill att kyrkor och andra religiösa samfund ska kunna fortsätta att utvidga sin verksamhet, inte minst det sociala arbete som många av dem utför.

Trossamfunden utför en rad viktiga samhällsfunktioner i vårt land som social verksamhet, hjälp i kriser m m. Många samfund bedriver ett ytterst viktigt arbete för behövande både i Sverige och utomlands. Detta arbete måste erkännas och uppmuntras från statligt håll. Samfunden spelar också en central roll i det samhällsinkluderande arbetet genom den vardagliga verksamheten där människor regelbundet samlas inom samfunden och skapar nya kontakter och gemenskaper. Detta har inte bara ett värde för individens gemenskap utan också för integrationen där människor med ursprung i olika länder kan knyta nya band.

11 Idrott

Idrottsrörelsen i Sverige spelar en mycket stor roll både för enskilda individer och för samhället i stort. Idrottsrörelsen erbjuder en gemenskap och en plattform för människor att utvecklas. Svensk idrott har cirka 3,1 miljoner medlemmar och 650 000 ideella ledare som dagligen kämpar för att barn och unga ska kunna utvecklas.

Utöver att erbjuda goda möjligheter för utveckling spelar också idrottsrörelsen en mycket stor roll i att förbättra folkhälsan och ungdomars möjlighet att tillgodogöra sig

sin skolgång. Forskare har bevisat att barn som rör på sig varje dag lär sig mer i skolan. Därför finns det många goda aspekter med en välfungerande idrottsrörelse.

Kristdemokraterna önskar fortsätta uppmuntra idrottsrörelsens viktiga roll i samhället och vill utöka dess stöd med 5 miljoner kronor 2019 samt 10 miljoner kronor 2020 och 2021 på anslag 13:1. För många ideella föreningar är idag reklamskatten en betydande utgift. Dessutom tillkommer arbetstimmar för att hantera administration kring denna skatt. När det gäller ideella föreningar lämnade Idrottsskattekommittén (SOU 2006:23) förslag om att reklamskatten skulle tas bort för ideella föreningar. Kristdemokraterna anser att utredningen pekade ut ett viktigt område att arbeta vidare med i syfte att på sikt ta bort reklamskatten som drabbar ideella föreningar. Kristdemokraterna ser positivt på de steg som nu tas mot reklamskattens försvinnande.

I vårt förslag till statsbudget avsätts 70 miljoner kronor för en utbildningsatsning för att barn och vuxna i miljöer där barn befinner sig ska kunna lära sig mer om integritetsfrågor och vad man kan göra för att förhindra övergrepp. Pengarna ska kunna användas för kortare kurser inom idrottsföreningar, förskola och lågstadiet. Vuxna ska bli bättre på att upptäcka förövare som ofta söker sig till miljöer där många barn är. För de små barnen ska det inte handla om sex utan om att lära sig rätten till sin egen kropp och att sätta gränser. Det hjälper till mot en del förövare. Information bör också ingå i förskolläraernas utbildningar. Detta förslag finns i vår motion som rör utgiftsområde 16.

12 Tillgängliggöra kulturen

En av kulturens bärande frågor är kulturens tillgänglighet. Kulturen spelar ingen roll om den är omöjlig för människor att ta del av. Kultur kan inte anses tillgängliggöras genom subventionerade entréavgifter för alla på basutställningar vid ett antal statliga museer i Stockholms innerstad.

Vill man verkligen att alla ska få del av kultur behövs helt andra insatser i svenskt kulturliv. Bland annat behövs satsningar på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar men även att skrifter och föremål i större utsträckning finns tillgängliga digitalt. I tillgänglighet måste också tillgänglighet för alla vägas in. Teckenspråkstolkare ska kunna anlitas vid behov och den geografiska tillgängligheten måste säkras.

Vi anser att detta är viktiga steg i att öka tillgängligheten till kulturen. Den rödgröna regeringen menade vid införandet att fri entré på ett fåtal utvalda museer tillgängliggör kulturen. Vi delar inte den uppfattningen. Satsningen på fri entré gäller dessutom enbart för museernas basutbud. När Alliansen styrde hade alla barn och unga fritt inträde till alla utställningar vid de statliga museerna, dvs. även de tillfälliga utställningarna. Det har de rödgröna valt att avskaffa. Dessutom finns ca 200 museer till i landet som inte är statliga och som inte berörs. Vi menar att det blir en snedvridning av resurserna att dessa inte får del av satsningarna, och säger därför nej till fri entré på statliga museer och minskar därmed anslaget med 80 miljoner kronor.

Regeringen har en årlig satsning på den kommunala kulturskolan för att hålla nere avgifterna. Vi anser i och för sig att detta är vällovt men tycker att förslaget är fel konstruerat. Med Kristdemokraternas politik stärks alla barnfamiljers ekonomi väsentligt. Vi har också fördelningspolitiskt riktade satsningar som gynnar de familjer som har de minsta marginalerna. Exempelvis föreslår vi en fritidspeng som nämns

nedan, som gör det möjligt för barn från ekonomiskt utsatta familjer att delta i fritidsverksamhet, något som den rödgröna regeringen snabbt avskaffade när de tillträdde 2014.

13 Kultur för unga

13.1 Skapande skola

En av Kristdemokraternas prioriterade frågor på kulturområdet är Skapande skola. Den har tagits väl emot av både kulturskaparna, elever och lärare. I korthet går satsningen ut på att professionella kulturskapare och skolan samarbetar för att långsiktigt integrera kulturella uttryck i skolans arbete. Sedan starten 2008 har Skapande skola byggts ut, mycket tack vare Kristdemokraterna, så att den nu omfattar hela grundskolan och förskoleklassen. De vanligaste projekten involverar konst- och bildskapande, teater, dans, musik, drama och skrivande.

Forskningen visar att barn som regelbundet har kontakt med kulturell verksamhet får en större förmåga att känna igen och uttrycka sina känslor. Den förmågan är avgörande för att förstå andra människors känslor och känna empati. På så sätt utvecklas barnets kognitiva kompetens.

Kristdemokraterna lyckades under alliansregeringen täcka glappet mellan förskola och skola i projektet Skapande skola. Detta gjorde att även förskolebarn kunde ta del av Skapande skola och få ett bättre uttryck för sin kreativitet under förskoleåldern. Projektets nytta för Sveriges skolelever kan inte nog understrykas, och många lokala initiativ har gett ringar på vattnet. Kulturen har genom detta initiativ uppvärderats och givits en självklar plats i lektionssalen.

13.2 Fritidspeng

Cirka 7 procent av Sveriges barn bor i hushåll som får ekonomiskt bistånd. Statistiken visar även att barn och unga i ekonomiskt utsatta familjer är underrepresenterade i organiserade fritidsverksamheter. Därför är det viktigt att de får samma förutsättningar att utöva fritidsaktiviteter som andra barn. Vi anser precis som Rädda Barnen, Barnombudsmannen och andra remissinstanser att den rödgröna regeringens förslag om att ta bort fritidspengen var helt fel väg att gå. Kristdemokraterna vill återinföra denna satsning för att stärka möjligheten för barn i dessa familjer att få en aktiv fritid. Vi avsätter därför 100 miljoner kronor varje år 2019–2021 för att återinföra fritidspengen. Denna satsning redovisas under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Samtidigt avvisar vi det föreslagna sommarlovsstödet som ska gå till kommuner som anordnar avgiftsfria aktiviteter för alla barn. Vi anser att det är de barn vars familjer av ekonomiska skäl måste avstå från fritidsaktiviteter som satsningar ska rikta sig till, inte alla oavsett inkomst och förutsättningar.

14 Breddad kulturfinansiering

För oss kristdemokrater är betydelsen av att ha balans mellan samhällets tre sektorer fundamental. Civila samhället utgörs av familjer, föreningar, stiftelser, organisationer och övriga sammanslutningar av människor som, utan ekonomisk vinst som målsättning, drivs för att förbättra och ge mervärde. Den privata sektorn utgörs av näringslivet som i grunden är samhällets ekonomiska motor som genererar jobb och skatteintäkter. Den politikerstyrda offentliga sektorn som finansieras via skatter och inkluderar stat, kommun och landsting, ska framförallt ha en understödjande och samordnande funktion gentemot de övriga samhällssektorerna.

Svenskt kulturliv har under lång tid i alldeles för hög utsträckning präglats av det offentliga i både drift och finansiering. Det offentliga ska hålla sig på en armlängds avstånd, ha en understödjande roll och inte spela huvudrollen.

Den privata sektorn bidrar till kulturlivet genom utbud och efterfrågan. Ett tydligt exempel är svensk musikindustri. Sverige har en blomstrande musikindustri helt enkelt därför att människor både i vårt eget och andra länder tycker att vi producerar bra musik.

Civilsamhället är grundförutsättningen för det kulturella livet. Utan det engagemang, det intresse och den passion för de olika kulturella uttrycken som finns hos människor och föreningar skulle inga kulturbudgetar i världen hjälpa. Men det civila samhällets kulturaktörer är idag i alltför hög utsträckning helt beroende av offentlig finansiering.

Kristdemokraterna anser att det behövs en bättre balans mellan de tre sektorerna. När det på kultursidor talas om en fri kultur, avses i regel en kultur fri från marknads-mekanismerna – från utbud och efterfrågan. Det var mot den bakgrunden 1974 års kulturpolitiska mål skrevs, om att kulturpolitiken skulle motverka ”kommersialismens negativa verkningar” inom kulturen. När vi kristdemokrater talar om behovet av en fristående kultursektor, menar vi en sektor som är fristående från politisk styrning. Inte bara i en beslutsmässig mening utan också, i högre grad än vad som är fallet idag, i ekonomisk mening.

En betydelsefull målsättning med svensk kulturpolitik bör därför vara att uppmuntra, stödja och underlätta alternativa finansieringsvägar för kultursektorn och för kulturarbetare. Nu behöver nästa steg tas och ytterligare skattemässiga incitament för icke-offentlig finansiering av kultursektorn behöver komma till. Gåvoskatteavdraget, som Kristdemokraterna drev igenom i alliansregeringen, gällde enbart enskilda gåvogivare och enbart till hjälpverksamhet eller vetenskaplig forskning. Reformen var av mycket stor betydelse för det civila samhället. Dessvärre avvecklades den av den rödgröna regeringen.

Det är samma villkor för att sponsra idrott som det är för att sponsra kultur, och ändå är idrottssponsringen långt mer omfattande. Hur Sverige ska kunna uppmuntra ökad sponsring inom kulturen är en viktig framtidsfråga för hela sektorn. Över huvud taget bör de offentliga regelverken ses över för att underlätta och uppmuntra enskilda och företag att bidra finansiellt till kultursektorn.

15 Kulturskaparnas villkor

Konsten skänker ett mervärde i livet för alla människor. Det är därför viktigt att de konstnärer och kulturskapare som skapar de konstverk, musikstycken, dansverk och

böcker som vi alla får glädje av ges drägliga livsvillkor och möjligheter att utöva sin konst utan att ekonomiskt behöva stå på ruinens brant. Idag har många konstnärer svårt att klara sitt uppehälle. Stödformer och försäkringsvillkor är inte anpassade efter konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation. För att nå en kulturell frihet och mångfald i Sverige måste dessa brister i systemet uppmärksammas och justeras.

Tumregeln att en procent av byggkostnaden skall gå till konstnärlig utsmyckning är viktig och bör följas upp så att den efterföljs. Däremot vore det fel att i lag slå fast enprocentsregeln eftersom det i första hand bör vara kulturpolitiska ambitioner och inte aktuella byggpriser som avgör kultursatsningar.

Det s.k. MU-avtalet, ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar, fungerar bra men behöver utvecklas. Det är bindande för staten men det är också många kommuner som tillämpar avtalet. Fler kommuner bör involveras.

Kristdemokraterna värnar upphovsrätten, vilken innebär en exklusiv rätt för upphovsmannen att själv ha ansvar för sitt verk. Det innebär att upphovsmannen har rätt att bestämma när, var, hur och om dennes verk ska göras tillgängligt för allmänheten. Denna rätt måste värnas, då den är själva fundamentet i en fri marknad och gör att konstnärer kan leva på sitt skapande.

Dessa önskemål har dock inte varit möjliga att tillmötesgå, trots upphovsrättsägarens personliga önskemål, på grund av hur avtalet är formulerat. Detta anser vi behöver ses över i syfte att göra reglerna mer flexibla men med kulturskaparnas intresse noga bevakat. I synnerhet eftersom konstnärernas arbetsmarknad skiljer sig från situationen inom de flesta andra yrken. Om fast arbete är det vanliga på arbetsmarknaden i stort, är arbeten inom kultursektorn oftast tillfälliga och arbetslösheten är hög.

16 Public service

Det uppdrag som utförs av Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion är viktigt och grundläggande för vår demokrati och vårt öppna samhälle.

Kristdemokraterna är för ett oberoende public service som kan tillhandahålla oberoende och saklig nyhetsförmedling, djupgående och objektiv granskning samt ett brett och högkvalitativt kulturutbud och folkbildning. Vi har länge föreslagit att dagens radio- och tv-avgift ska ersättas med en individuell avgift som tas in via Skatteverket och att Rikab därmed läggs ned. Samtidigt som avgiftsmodellen inte får påverka public services oberoende negativt. Därtill ser vi mot bakgrund av dagens snabba teknikutveckling att det behövs en modern och teknikneutral finansieringsmodell för public service.

Ett av ledorden i den parlamentariska public service-utredningens betänkande var legitimitet. En förändrad finansieringsmodell måste upplevas ha hög legitimitet hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Med det förslag som riksdagen nu röstat för blir det för de flesta hushåll ingen eller liten skillnad i kostnad jämfört med tidigare. Samtidigt innebär det lättnader eller förenklingar för den med väldigt små eller inga marginaler.

Därför ställde sig Kristdemokraterna bakom förslaget till ny finansiering av radio och tv, med de motiveringar som anges i utredningen, dock med ett antal synpunkter och avvikande meningar.

I dag avsätts en del av radio- och tv-avgiften för Radiotjänst i Kiruna Aktiebolags (Rikab) hantering av uppbörd av radio- och tv-avgift och avgiftskontroll. När uppdraget nu upphör och Rikab läggs ned menar vi att regeringen bör återkomma med ett förslag om hur dessa medel kan återgå till avgiftsbetalarna och därmed bidra till en sänkning av avgiften.

En av public services grundförutsättningar är att man ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att programföretagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit programföretagen direkt. Detta är en viktig princip för programföretagens legitimitet och för att man ska kunna hävda sitt oberoende. Trots detta finns det i sändningstillstånden ett undantag för Sveriges Television AB (SVT) att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år. Detta motiveras med att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring.

Att SVT får sända 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. Detta är i grunden ett problem. Att man i en sändning täcker över varumärken på kläder och skyltar för att i nästa mata ut uttalade sponsringsinslag riskerar att skada bolagets trovärdighet och rimmar illa med kravet om kommersiellt oberoende.

Regeringen bör därför se över möjligheterna för sponsring till SVT så att den begränsas och endast sker i undantagsfall. Vi menar att detta är viktigt för att ytterligare stärka förtroendet för programföretagens oberoende.

Granskningsnämnden för radio och tv finns för att pröva om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna. Enligt sändningstillståndet ska sändningsrätten utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradio och i tv. Vem som helst kan anmäla ett program för granskning, till skillnad från t.ex. Pressens Opinionsnämnd där endast den som anser sig själv utsatt för publicitetsskada kan anmäla.

Utan att värdera enskilda ärenden som behandlats konstaterar vi att kravet på opartiskhet och saklighet har väckt stor debatt – en debatt som förtjänar att tas på allvar, inte minst utifrån programföretagens legitimitet hos allmänheten.

Granskningsnämndens verksamhet måste alltid präglas av offentlighet och tydlighet. Det innebär bl.a. att högre krav bör ställas på att de beslut som granskningsnämnden fattar alltid ska vara motiverade. Vi menar att det inte sällan brister i dag vad gäller avslagsbesluten. Det finns starka skäl för att granskningsnämnden får ett tydligare utredningsansvar än den har i dag. Det skulle skapa bättre förutsättningar för beslut som vilar på korrekta fakta och relevanta omständigheter jämfört med ett system som bygger på att den anmälade partens uppgifter sätter ramen för granskningsnämndens prövning. Kravet på att ett fällande beslut ska offentliggöras bör förtydligas så att offentliggörandet alltid blir lika tydligt som den klandrande rapporteringen. Därutöver bör granskningsnämnden få fler sanktionsmöjligheter.

Mot bakgrund av det som anförts ovan bör regeringen se över och utveckla granskningsnämndens uppdrag för att säkerställa att public service lever upp till kraven på saklighet och opartiskhet.

17 Filmpolitik

Filmen är det kraftfullaste av medier där filmskaparen under filmens speltid har publikens fulla koncentration. Filmen fyller funktioner såsom att påverka och förklara omvärlden, roa, informera och även bidra till igenkänning och identifikation. Film är ett viktigt kulturarv, och film är konst. Filmen tjänar både som konststart och som kreativ näring som skapar många arbetstillfällen. Svenska skådespelare och regissörer tjänar som varumärken för Sverige och bidrar till en positiv bild. Svensk film har ett gott rykte i världen med många prisade regissörer, skådespelare, sminkörer, fotografer och producenter. Detta är inte minst viktigt för ett litet och exportberoende land.

Svensk filmpolitik har en viktig uppgift när det gäller att främja filmproduktion i Sverige. Genom att göra Sverige känt som ett land med mycket goda villkor för filmproducenter kan internationella aktörer lockas hit och på så sätt öka produktionen av film producerad i Sverige. Kan fler internationella filmproducenter lockas till Sverige kan också branschen utvecklas i större mån än vad som är möjligt med dagens marknad.

Regeringen presenterade under våren 2016 förslag till ny filmpolitik. Den filmpolitiska propositionen beskrevs som denna mandatperiods viktigaste kulturpolitiska utspel. Riksdagen tyckte dock annorlunda. En majoritet underkände regeringens politik och krävde en ny filmutredning i syfte att åtgärda en lång rad brister. Regeringen bör tillgodose detta snarast. Vidare behöver svensk film fortsätta det arbete om breddning som alliansregeringen lade grund för avseende jämställdhet, samverkan med andra konstformer och långsiktig kompetensförsörjning via moderna filmutbildningar. Detta tillsammans med de sju tillkännagivandena lägger grunden för en ny och modern filmpolitik.

Kristdemokraterna vill lägga reformutrymmet på exempelvis Forum för levande historia, kultursamverkansmodellen och satsningar på andra utgiftsområden, exempelvis värden, där vi ser stora behov, och därför drar vi ner anslag 10:1 Filmstöd med 183 miljoner kronor.

18 Konstnärliga utbildningars koppling till näringslivet

Arbetsmarknaden för kulturarbetare har i alla tider varit lite avskild från de övriga och i ständig förändring. För många som jobbar inom kulturområdet är konstnärskapet en livsstil som inte alltid är lätt att förena med en företagsekonomisk struktur. Inom teater och film t.ex. är det inte helt ovanligt att bästa sättet att leva på sin konst är att starta eget företag. För att det ska fungera krävs viss kompetens inom företagande och ekonomi, något som många konstnärliga utbildningar saknar. När man utexamineras saknas ofta kunskap inom företagande, något som gör det svårt att inledningsvis leva på sin valda karriär.

Kristdemokraterna vill uppmuntra lärosäten med högre utbildning i konstnärliga och kreativa inriktningar till kurser i företagande och entreprenörskap. Vi tror att det bästa sättet att göra detta inte nödvändigtvis är genom mer ekonomiska stimulanser, utan genom uppmaningar till de berörda lärosätena. På några institut har man infört organiserade nätverk med konstutbildningar och näringsliv som visat sig framgångsrika.

19 Satsningar på äldres välmående

Kristdemokraterna har som enda parti under senare tid lagt möda på att uppmärksamma det faktum att ensamhet är ett växande problem i samhället. Särskilt drabbar ensamheten den äldre befolkningen. Vi gör därför här på utgiftsområde 17 två nya satsningar som möter detta problem. En ensamhetsatsning om 20 miljoner kronor som ska gå till pensionärsorganisationerna och en idrottssatsning för äldre om 30 miljoner kronor som ska gå till idrottsrörelsens aktiviteter för att fler äldre ska motionera. I en särskild rapport som presenterades sommaren 2018 framför Kristdemokraterna sina förslag för att avhjälpa den ofrivilliga ensamheten. Idrottssatsningen vi stödjer är ett äldrelyft för träning och gemenskap som Riksidrottsförbundet med fyra pensionärsorganisationer lyft där idrott, gemenskap och måltider och matlagningskurser kan ingå.

20 Övriga budgetpåverkande anslag

Under anslag 13:5 Insatser för den ideella sektorn görs en neddragning om 125 miljoner kronor på anslaget 2021. Anslaget används för att stötta ideella organisationer i deras arbete mot hemlöshet bland unga vuxna, där psykisk ohälsa kan vara en bidragande orsak till hemlösheten. Kristdemokraterna menar att dessa insatser är viktiga för den ideella sektorn och lägger därför till 125 miljoner kronor år 2021.

Den rödgröna regeringen gjorde satsningar på en rad anslag inom utgiftsområde 17 som nu förlängs i och med övergångsregeringen och där Kristdemokraterna gör andra bedömningar för att kunna lägga större resurser på de reformer vi tror kommer bidra till en bättre samhällsutveckling. Vi säger nej till förstärkning av den musikaliska scenkonsten under anslag 1:6, vi säger nej till Unga Klara som nationalscen på anslag 2:1, vi drar ner på den fria konsten på anslag 2:2, 3:1, 4:2, 4:4 och 5:2 för att kunna satsa resurser på kultursamverkansmodellen, stödet till trossamfunden och till idrottsrörelsen men också för våra stora satsningar på vård, rättsväsende och försvar.

Till förmån för vår satsning på vårt breda asylprogram under utgiftsområde 1 drar vi ner på anslag 14:3 med 95 miljoner kronor 2019.

Med anledning av principerna i övergångsbudgeten ökas anslag 14:3 med 14 miljoner kronor för tidiga insatser för asylsökande och nyanlända på anläggningsboende jämfört med aviserad summa i budgetpropositionen för 2018. Kristdemokraterna minskar därför anslaget 14:3 med lika mycket för att återställa effekterna av dessa principer.

Roland Utbult (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Hans Eklind (KD)

Jimmy Loord (KD)

Michael Anefur (KD)

Pia Steensland (KD)